

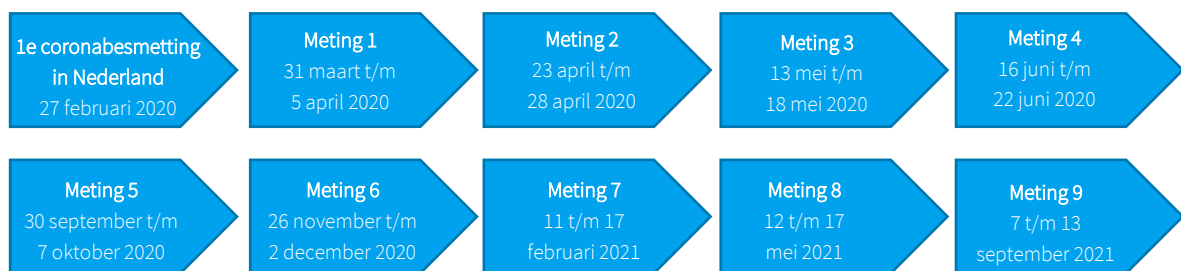
Onderzoekbeschrijving

De provincie Noord-Brabant heeft Het PON & Telos gevraagd een 9^e meting uit te zetten onder Brabanders om de maatschappelijke effecten van het coronavirus in beeld te brengen. Doel van de monitor is om inzicht te krijgen in hoe Brabanders de aanwezigheid van het virus en de maatregelen die daartegen worden genomen, ervaren. De resultaten van deze 9^e meting vergelijken we met die van de eerdere metingen.

Het PON & Telos heeft, net als bij de voorgaande metingen, een onderzoek uitgezet onder het Brabantpanel¹. Daarnaast is het onderzoek uitgezet onder de Brabantse panelleden van PanelClix. Dit om de respons te verhogen om uitsplitsingen naar leeftijd en veiligheidsregio mogelijk te maken. De opzet en inhoud van deze vragenlijst is afgestemd in nauwe samenwerking met de provincie Noord-Brabant, de Brabantse veiligheidsregio's en diverse Brabantse gemeenten.

De resultaten van dit onderzoek zijn gewogen naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en veiligheidsregio om de respons ten aanzien van deze kenmerken representatief te maken voor de provincie Noord-Brabant. Dit houdt in dat antwoorden die gegeven worden door deelnemers uit een ondervertegenwoordigde groep iets zwaarder meetellen dan die uit een oververtegenwoordigde groep.

Hieronder vindt u een samenvatting van de resultaten. Deze samenvatting en de volledige resultaten zijn terug te vinden in de rapportage Brabantse Monitor maatschappelijke effecten coronavirus, Resultaten meting 9 (Het PON & Telos, 2021, publicatienummer 211265-02). **De 9^e meting vond plaats van 7 t/m 13 september 2021.**

¹ Het Brabantpanel is een online panel van zo'n 1.500 Brabanders die enkele keren per jaar worden uitgenodigd om deel te nemen aan onderzoeken van sociaal-maatschappelijke aard. Het panel wordt beheerd door Het PON & Telos.

Samenvatting

1. Respons

De 9^e meting vond plaats van 7 tot en met 13 september 2021. De vragenlijst is ingevuld door 2.046 Brabanders. Met deze respons kunnen we betrouwbare uitspraken voor de provincie Noord-Brabant doen en een uitsplitsing maken naar de veiligheidsregio's².

2. Persoonlijke situatie

Persoonlijke gevoelens

We zien dat de positieve trend zich doorzet bij de 9^e meting: meer mensen (55%) voelen zich rustig, minder mensen voelen zich bezorgd (24%), gefrustreerd (16%), machteloos (14%), gespannen/gestrest (12%), verdrietig (6%) en bang (2%).

Persoonlijke gevoelens – leeftijd en regio

Als we kijken naar de verschillende leeftijdsgroepen dan zien we dat 18-44-jarigen zich meer dan anderen verdrietig, gestrest en gefrustreerd voelen. 55-plussers zijn minder vaak gestrest en gefrustreerd dan anderen.

Aangedaan door de huidige situatie

We vroegen mensen in welke mate zij aangedaan zijn door de huidige situatie op een schaal van 1 (helemaal niet) tot en met 10 (heel erg). Gemiddeld genomen geven respondenten een 5,2 voor de mate waarin zij aangedaan zijn, dat is beter dan bij de vorige meting (5,8).

Aangedaan door de huidige situatie – leeftijd en regio

Gemiddeld genomen zijn jongeren (18-29 jaar) het meest aangedaan door de huidige situatie (5,4). 45-69-jarigen zijn juist minder aangedaan door de huidige situatie dan gemiddeld (5,1).

Geen significante verschillen tussen de verschillende veiligheidsregio's.

Eenzaamheid

Minder mensen voelen zich eenzaam dan bij de vorige meting in mei. De meerderheid van de respondenten geeft aan dat zij zich meestal niet tot nooit eenzaam voelen (nu 65% versus 57% bij de vorige meting). 8% voelt zich meestal of altijd eenzaam. We vroegen vervolgens of de eenzaamheidsgevoelens van de respondenten sinds de vorige meting veranderd zijn of gelijk zijn gebleven. Voor 71% de situatie onveranderd is gebleven ten opzichte van 4 maanden geleden. We zien een positieve trend: 20% is zich minder eenzaam gaan voelen, vorige keer was dat nog 16%.

² Bij een betrouwbaarheidsinterval van 95% en 2.046 respondenten, ligt de maximale foutenmarge op 2,2%. Kijken we naar de afzonderlijke veiligheidsregio's dan geldt een maximale foutenmarge van 4,3% voor Noord, 3,1% voor Midden en West en 4,3% voor Zuidoost.

Eenzaamheid – leeftijd en regio

De mate van eenzaamheid verschilt tussen leeftijdsgroepen: de groep 18-44-jarigen geeft vaker dan gemiddeld aan zich vrijwel altijd eenzaam te voelen (4% tegenover 2% gemiddeld). 55-plussers geven meer dan gemiddeld aan zich vrijwel nooit eenzaam te voelen (40% tegenover 33% gemiddeld). Bij 18-29-jarigen zien we dat de groep die minder eenzaam is dan 2 maanden geleden, groter is dan gemiddeld (35% tegenover 20% gemiddeld) en dat de groep die zich eenzamer voelt dan 2 maanden geleden, ook groter is dan gemiddeld (15% tegenover 9% gemiddeld). Respondenten van 70 jaar en ouder zijn zich minder vaak dan gemiddeld eenzaam gaan voelen dan 2 maanden geleden.

Respondenten uit Brabant-Noord geven vaker dan gemiddeld aan zich meestal niet eenzaam te voelen (37% tegenover 32% gemiddeld). In Midden- en West-Brabant voelt 29% zich meestal niet eenzaam.

Huidige situatie

Overall zien we ook hier een positieve trend: voor een ruime meerderheid (58%) is de huidige situatie inmiddels (redelijk) normaal geworden. Ook zien we dat meer mensen zich weinig zorgen maken, mensen het minder zwaar hebben dan ten tijde van eerdere metingen. Opvallend is dat het voor meer mensen dan ten tijde van de vorige meting onduidelijk is op welke wijze de maatregelen versoepeld gaan worden. 44% geeft aan dat het voor hen duidelijk is hoe de maatregelen verder versoepeld gaan worden, vorige keer in mei was dat nog een ruime meerderheid van 61%. Voor 30% is het niet duidelijk, vorige keer was dat nog 17%.

Huidige situatie – leeftijd en regio

18-44-jarigen geven vaker dan anderen aan het zwaarder te hebben naarmate de coronacrisis langer duurt. Ook hebben zij er vaker moeite mee dat het niet duidelijk is hoe lang de huidige situatie nog gaat duren en is het voor hen minder vaak duidelijk op welke wijze de maatregelen verder versoepeld gaan worden. 55-plussers geven juist minder vaak aan dat zij het zwaarder krijgen naarmate de crisis langer duurt en ook hebben zij er minder vaak moeite mee dat het niet duidelijk is hoe lang de situatie nog gaat duren. Ook is het voor hen vaker duidelijk op welke wijze de maatregelen verder versoepeld gaan worden. 70-plussers geven tot slot vaker aan dat de huidige situatie inmiddels (redelijk) normaal voor hen is geworden.

Respondenten uit Midden- en West-Brabant geven vaker aan dat de huidige situatie inmiddels redelijk normaal van hen is geworden. Voor respondenten uit Brabant-Zuidoost is het tegenovergestelde het geval.

3. Adviezen en maatregelen

Draagvlak van de maatregelen

Allereerst vroegen we naar het draagvlak voor de maatregelen en adviezen die ten tijde van uitvoering van het veldwerk (7 t/m 13 september 2021) golden. Het draagvlak voor de 'oude' maatregelen van het thuiswerken en het verplicht dragen van een mondkapje is afgenomen ten opzichte van de vorige meting in mei. Bij het draagvlak voor de huidige maatregelen zien we een sterk verdeeld beeld: gemiddeld genomen is een derde voor de maatregelen en een derde tegen de maatregelen. Het draagvlak is het kleinst voor de maatregelen waarbij buitenevenementen zonder vaste zitplaats maximaal 750 bezoekers mogen ontvangen en voor de sluiting van dansgelegenheden.

Het vertrouwen in de huidige maatregelen en adviezen is flink gedaald ten opzichte van de meting in mei. Ten tijde van de vorige meting had nog 61% vertrouwen in de adviezen en maatregelen, nu is dat gedaald naar 48%. Ook is de groep mensen die weinig en geen vertrouwen heeft groter geworden. Een meerderheid van 52% heeft weinig of geen vertrouwen meer in het huidige pakket maatregelen.

Draagvlak van de maatregelen - leeftijd en regio

Verschillen tussen leeftijdsgroepen zijn nog altijd groot: bij vrijwel alle maatregelen zien we dat 70-plussers hier meer achter staan. Het draagvlak voor de meeste maatregelen is het kleinst onder 45-54-jarigen. Bij voorgaande metingen was het vooral de groep 18-44-jarigen die in mindere mate achter veel van de maatregelen stond. 18-44-jarigen geven meer dan anderen aan 'weinig vertrouwen' te hebben in de huidige maatregelen, 55-plussers hebben hier vaker wel vertrouwen in.

In Brabant-Noord is minder draagvlak voor het gesloten houden van dansgelegenheden, zoals nachtclubs en discotheken. In Midden- en West-Brabant hebben inwoners gemiddeld meer vertrouwen in de adviezen en maatregelen die nu gelden om het coronavirus terug te dringen.

Opvolging van de maatregelen en adviezen

Ten opzichte van de vorige meting zien we dat vrijwel alle adviezen minder vaak opgevolgd worden. Met name bij het 'geen handen schudden', thuiswerken en 1,5 meter afstand houden zien we dat minder mensen dit advies altijd opvolgen.

Opvolging van de maatregelen en adviezen - leeftijd en regio

18-44-jarigen hebben zich in de afgelopen vier weken minder vaak aan de adviezen gehouden dan andere leeftijdsgroepen. Dit geldt voor vrijwel alle adviezen. Respondenten van 55 jaar en ouder hielden zich juist vaker dan gemiddeld aan alle maatregelen. Ouderen geven dus aan zich beter aan de adviezen te houden dan jongeren.

Respondenten uit Brabant-Noord hebben zich in de afgelopen 4 weken minder goed dan anderen gehouden aan het letten op de hygiëne.

Maatregelen die komen te vervallen

Het veldwerk voor deze meting is uitgevoerd voordat de persconferentie van 14 september 2021 plaatsvond. We hebben respondenten enkele versoepelingen voorgelegd die mogelijk later in september aangekondigd zouden gaan worden en vroegen naar hun mening hierover. De meeste mensen vinden het goed als de genoemde maatregelen komen te vervallen. De grootste steun is er voor het laten vervallen van de huidige sluitingstijd van horeca om middernacht, het vervallen van de mondkapjesplicht en het weer mogelijk maken van evenementen met meer dan 750 bezoekers. Minste steun is er voor het vervallen van het thuiswerkadvies: 25% zou het niet goed vinden als dit advies vervalt en ook over de 1,5 meter afstand en het maximum aantal bezoekers per ruimte (bijvoorbeeld in winkels per m²) zijn de meningen verdeeld.

We vroegen respondenten of zij er vertrouwen in hebben dat alle maatregelen per 1 november komen te vervallen (zoals beschreven in het huidige openingsplan. De meeste mensen hebben er weinig (44%) of geen (19%) vertrouwen in dat alle maatregelen op 1 november komen te vervallen. 5% heeft hierin wel veel vertrouwen en een derde redelijk wat vertrouwen.

Maatregelen die komen te vervallen - leeftijd en regio

18-44-jarigen geven vaker dan andere leeftijdsgroepen aan dat zij het goed vinden dat verschillende maatregelen zijn versoepeld of vervallen. Het gaat hier om het vervallen van het maximaal aantal bezoekers per ruimte, de reguliere openingstijden van horeca terug, eendaagse en meerdaagse evenementen weer toegestaan voor meer dan 750 personen en het vervallen van de verplichte zitplaatsen overall. 18-44-jarigen geven vaker dan gemiddeld aan dat zij er geen vertrouwen in hebben dat alle maatregelen per 1 november komen te vervallen. 55-plussers hebben hier juist vaker wel vertrouwen in.

Inwoners van Brabant-Noord en Midden- en West-Brabant hebben er vaker dan gemiddeld vertrouwen in dat alle maatregelen per 1 november daadwerkelijk komen te vervallen.

Vaccinatie

85% geeft aan op dit moment gevaccineerd te zijn, 2% laat zich nog vaccineren. Ten tijde van de vorige meting (mei) waren velen nog in afwachting van hun vaccinatie-afspraak. De groep twijfelaars is kleiner geworden: van 13% naar 4%. De groep mensen die zich niet laat vaccineren is ongeveer gelijk gebleven op 8%.

Bijna 70% geeft aan een 3e prik te nemen als dat geadviseerd zou worden. Verder is 58% het (helemaal) eens met de stelling dat meer locaties alleen mensen met een geldig coronatoegangsbewijs zouden moeten toelaten. Een kwart is het hiermee niet eens. 4 op de 10 mensen heeft er last van dan andere mensen om hen heen zich niet laten vaccineren. Een iets kleinere groep (36%) is het niet eens met deze stelling. Ook zijn respondenten verdeeld over de stelling "Doordat ikzelf (volledig) gevaccineerd ben, heb ik het gevoel dat ik weer kan doen en laten wat ik wil". 37% is het eens met deze stelling, 25% oneens.

We vroegen respondenten wat zij vinden van een vaccinatieplicht voor bepaalde beroepsgroepen. Voor vrijwel alle genoemde beroepsgroepen geldt dat de meerderheid van de mensen er een voorstander van is dat zij verplicht zouden moeten worden om zich te laten vaccineren om hun werk uit te mogen voeren. Alleen bij defensiepersoneel is dit net iets minder dan de helft (47%). De grootste groep is voor een vaccinatieplicht bij huisartsen, ziekenhuispersoneel en ouderenzorg (allen 64%).

Vaccinatie – leeftijd en regio

18-44-jarigen geven vaker dan andere leeftijdsgroepen aan dat zij twijfelen (18-29 jaar 11% | 30-44 jaar 8%) of zichzelf zeker niet laten vaccineren (18-29 jaar 14% | 30-44 jaar 13%).

55-plussers zijn vaker dan anderen gevaccineerd en zijn ook minder vaak voornemen om zichzelf niet te laten vaccineren. 18-44-jarigen geven minder vaak aan dat zij een 3^e vaccinatie zouden nemen wanneer dat zou worden geadviseerd. Ook zijn zij minder vaak van mening dat meer locaties alleen mensen zouden moeten toelaten die een geldig coronatoegangsbewijs hebben en dat de overheid haar uiterste best moet doen om zoveel mogelijk mensen te stimuleren om zich te laten vaccineren. Deze groep geeft minder vaak aan last te hebben van mensen om hen heen die zich niet vaccineren. Voor de groep 55-plussers geldt het tegenovergestelde. 18-44-jarigen geven minder vaak dan gemiddeld aan dat de genoemde beroepsgroepen verplicht zouden moeten worden om zich te laten vaccineren om hun werk uit te mogen voeren. 55-plussers geven juist vaker aan dat de beroepsgroepen verplicht zouden moeten worden zich te laten vaccineren.

In Midden- en West-Brabant geeft men vaker aan dat de overheid haar uiterste best moet doen om zoveel mogelijk mensen te stimuleren zich te laten vaccineren. Ook geven inwoners uit deze regio vaker aan dat personeel in de ouderenzorg en overig zorgpersoneel verplicht zouden moeten worden zich te laten vaccineren om hun werk uit te mogen voeren.

4. Besmettingen

Besmettingen en klachten

We hebben respondenten gevraagd of zij tot dusver besmet zijn (geweest) met het coronavirus en indien ja, of zij hier (veel) last van hebben gehad.

11% geeft aan dat zij besmet zijn (geweest) met het coronavirus en dat dit ook is bevestigd met een coronatest. Daarnaast geeft 6% aan dat zij wel besmet zijn (geweest), maar dat dit niet is bevestigd met een coronatest. We vroegen de respondenten die 3 maanden of langer geleden besmet waren met het coronavirus, of zij op dit moment nog klachten hebben die gerelateerd zijn aan hun corona-besmetting. De meerderheid (59%) geeft aan dat zij op dit moment geen klachten meer hebben. Daarnaast geeft 12% dat zij überhaupt geen klachten hebben gehad. 20% heeft nog lichte klachten, 7% matige klachten en 2% geeft aan nu nog ernstige klachten te hebben.

Besmettingen en klachten – leeftijd en regio

18-29-jarigen en 45-54-jarigen zijn vaker dan gemiddeld besmet (geweest) met het coronavirus. 55-plussers zijn juist minder vaak besmet (geweest) met het coronavirus.

Geen significante verschillen tussen de verschillende veiligheidsregio's.

5. Zomerperiode 2021

Ervaringen vakantie

We legden respondenten enkele vragen voor over de afgelopen zomerperiode 2021. De grootste groep (53%) is niet op vakantie geweest. Van de mensen die wel op vakantie gingen, ging iets meer dan de helft in Nederland op vakantie. 23% is in het buitenland op vakantie geweest. Twee derde van de mensen die in het buitenland op vakantie zijn geweest, zijn een of meerdere keren gecontroleerd op hun coronabewijs. 20% werd hier (heel) vaak op gecontroleerd. Tegelijkertijd geeft 32% aan dat zij nooit op hun coronabewijs zijn gecontroleerd.

85% wist goed welke reisadviezen er voor hun vakantiebesmetting golden. 58% geeft aan dat de mensen in hun vakantieland zich goed aan de regels hielden. Daarnaast geeft de helft van de mensen aan dat zij op hun vakantiebestemming weinig hebben gemerkt van de coronacrisis. 10% had angst om in het buitenland met corona besmet te raken. 76% was hier (helemaal) niet bang voor.

Ervaringen vakantie – leeftijd en regio

18-29-jarigen geven vaker dan gemiddeld aan dat zij goed wisten welke reisadviezen er in hun vakantieland golden. Daarnaast geven zij minder vaak aan dat de mensen in hun vakantieland zich goed hielden aan de regels. 55-plussers geven juist vaker aan de mensen zich aan de regels hield in hun vakantieland. Ook waren zij beter op de hoogte van de reisadviezen in hun land. 70-plussers geven tot slot vaker aan dat zij zich veilig voelden in hun vakantieland, doordat er coronabewijzen werden gecontroleerd.

Inwoners van Brabant-Noord geven vaker dan gemiddeld aan dat zij op hun vakantiebestemming weinig hebben gemerkt van de coronacrisis.

6. Vertrouwen in aanpak crisis door instanties

Vertrouwen

Hoeveel vertrouwen hebben Brabanders in de aanpak van de coronacrisis door verschillende instanties? Wat zagen bij de vorige meting een toename van het vertrouwen in de gezondheidszorg, RIVM en GGD'en ten opzichte van de voorgaande meting. Nu ten tijde van de 9^e meting van 7-13 september 2021 zien we echter weer een dalende trend: de groep met veel vertrouwen is voor alle instanties kleiner geworden en ook is overal, behalve bij de GGD, de groep met weinig en geen vertrouwen groter geworden.

Vertrouwen – leeftijd en regio

18-44-jarigen hebben minder vertrouwen in vrijwel alle genoemde instanties dan andere leeftijdsgroepen. 70-plussers hebben in alle instanties meer vertrouwen dan anderen. Ook 55-69-jarigen hebben in veel van de instanties meer vertrouwen dan anderen.

Inwoners van Midden- en West-Brabant hebben minder vertrouwen in de rijksoverheid en de gemeente.

7. Zorgen over de crisis

Zorgen

Ten tijde van de 8^e meting (medio mei) zagen we dat de zorgen op veel punten waren afgenomen ten opzichte van de meting ervoor. We zien dat deze trend zich doorzet na de zomer: op veel punten zijn zorgen afgenomen. Alleen is de groep die zich veel zorgen maakt over toenemende spanningen / onrust in de samenleving groter geworden: van 38% in mei naar 42% in september.

Aan deze vragenlijst hebben we enkele nieuwe items toegevoegd: we zien dat een aanzienlijke groep zich zorgen maakt over de items. Zo maakt ongeveer een derde zich nu veel zorgen over de vaccinatiegraad in de rest van de wereld, een toename in het aantal besmettingen door terugkerende vakantiegangers en over de bereidheid van anderen om zich te laten vaccineren.

Zorgen – leeftijd en regio

Mensen tussen de 18 en 29 jaar maken zich vaker zorgen over hun geestelijke/ mentale gezondheid, de geestelijke/mentale gezondheid van anderen, de gevolgen van de crisis voor de economie, de voortgang van hun studie en een kwetsbaar/eenzaam persoon in hun omgeving. Overall maken zij zich op dit moment over minder punten zorgen dan gemiddeld. Dit geldt voor 15 van de 23 uitgevraagde punten. De zorgen bij deze leeftijdsgroep lijken in algemene zin wat te zijn afgenomen ten opzichte van de vorige meting.

55-plussers maken zich grotendeels over andere dingen zorgen dan de jongere leeftijdsgroep. Deze groep maakt zich over 15 van de 23 uitgevraagde items meer zorgen dan gemiddeld. In veel gevallen gaat dit om dezelfde stellingen als waar 18-29-jarigen zich minder zorgen over maken. Denk hierbij aan de duur van de crisis, nieuwe varianten van het virus, het verspreidingsrisico onder scholieren en door terugkerende vakantiegangers en de vaccinatiegraad in de rest van de wereld.

Respondenten uit veiligheidsregio Midden- en West-Brabant geven minder vaak aan zich zorgen te maken over de geestelijke/mentale gezondheid van anderen, de gevolgen van de crisis voor de economie, zorg en hulp aan coronapatiënten in ziekenhuizen, de duur van de crisis en een mogelijk volgende coronagolf. In Brabant-Zuidoost maakt men zich vaker zorgen over de geestelijke/mentale gezondheid van anderen, een kwetsbaar/eenzaam persoon in de omgeving, reguliere zorg en hulp in ziekenhuizen, een mogelijk volgende coronagolf, de bereidheid van anderen om zich te vaccineren en de afnemende werking van vaccins.